

BỘ TÀI CHÍNH
Số: 371-TC/TTR

CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc
Hà Nội, ngày 20 tháng 11 năm 1970

THÔNG TƯ

Hướng dẫn thi hành điều lệ tổ chức thanh tra tài chính

Hội đồng Chính phủ vừa ra nghị định số 174-CP ngày 10-9-1970 ban hành điều lệ tổ chức thanh tra tài chính để thay thế nghị định số 1077-TTg ngày 12-10-1956 và tất cả các văn bản về tổ chức thanh tra tài chính đã ban hành trước đây.

Để giúp Ủy ban hành chính các tỉnh, thành phố chỉ đạo công tác thanh tra tài chính ở địa phương, Bộ ra thông tư này hướng dẫn việc thi hành điều lệ tổ chức thanh tra tài chính mới ban hành.

I. Ý NGHĨA CỦA VIỆC BAN HÀNH ĐIỀU LỆ MỚI VỀ THANH TRA TÀI CHÍNH

Từ ngày miền Bắc được hoàn toàn giải phóng, Nhà nước ta đã từng bước ban hành các chính sách tài chính và các chế độ quản lý phù hợp với tình hình mới trong từng thời kỳ. Những chế độ ấy tuy chưa hoàn chỉnh nhưng đã có tác dụng rất lớn trong việc tập trung và tích lũy vốn, động viên sự đóng góp của các tầng lớp nhân dân, phân phối hợp lý vốn cho sự nghiệp phát triển kinh tế và văn hóa, quản lý và kiểm tra việc thu chi của các cơ quan Nhà nước và góp phần vào việc xây dựng phương thức quản lý kinh tế xã hội chủ nghĩa.

Chính sách và chế độ tài chính có một vị trí rất quan trọng trong việc quản lý Nhà nước, quản lý nền kinh tế quốc dân, nên phải được chấp hành một cách rất nghiêm túc; nếu không thì những hiện tượng không lành mạnh sẽ nảy sinh, ảnh hưởng không tốt đến việc xây dựng và phát triển kinh tế cũng như đến việc củng cố và tăng cường những quan hệ sản xuất mới.

Để tăng cường công tác quản lý tài chính Nhà nước, cần phải tăng cường công tác giám đốc của cơ quan tài chính Nhà nước đối với các ngành, các cấp, các đơn vị cơ

sở, song song với việc thúc đẩy thực hiện nghiêm chỉnh chế độ kiểm tra của cấp trên đối với cấp dưới trong từng ngành và chế độ kiểm tra kế toán như đã quy định trong điều lệ tổ chức kế toán Nhà nước. Nhưng chỉ tăng cường công tác giám đốc tài chính và kiểm tra kế toán cũng chưa đủ, vì công tác kiểm tra và giám đốc tài chính tuy tiến hành thường xuyên, nhưng không có điều kiện để đi sâu và rút kết luận về mọi mặt của vấn đề quản lý, do đó phải tăng cường công tác thanh tra tài chính. Đây là một yêu cầu rất quan trọng và bức thiết để giữ vững sự lãnh đạo tập trung và thống nhất của Nhà nước đối với việc quản lý tài chính, ngăn chặn kịp thời những vụ vi phạm chính sách, chế độ, kỷ luật tài chính, nhằm bảo đảm cho tài chính Nhà nước không ngừng được củng cố và hoạt động của các ngành ngày càng đi vào nền nếp. Trước yêu cầu nói trên, Hội đồng Chính phủ đã ban hành điều lệ mới về thanh tra tài chính để xác định rõ hơn mục đích của thanh tra tài chính, quy định cụ thể hơn những nhiệm vụ và quyền hạn của Ban thanh tra tài chính ở trung ương, ở các tỉnh và thành phố, nguyên tắc và lề lối làm việc của thanh tra tài chính cho phù hợp với tình hình mới.

Điều lệ mới xác định rõ mục đích của thanh tra tài chính là thanh tra việc quản lý tài chính Nhà nước, nhằm “bảo đảm cho các chính sách, chế độ, kỷ luật tài chính được chấp hành nghiêm chỉnh ở các ngành, các cấp, các đơn vị cơ sở, đưa việc quản lý và giám đốc tài chính của các ngành, các cấp, các đơn vị cơ sở đi vào nền nếp, bảo đảm cho lao động, vật tư, tiền vốn của Nhà nước được sử dụng hợp lý và tiết kiệm, đem lại hiệu quả kinh tế hay lợi ích thiết thực”. Như vậy là công tác thanh tra tài chính không những thúc đẩy các ngành, các cấp, các đơn vị cơ sở phải tuân thủ pháp luật trong việc quản lý tiền bạc, của cải của Nhà nước mà còn theo dõi và phát hiện xem việc sử dụng tiền bạc, của cải đó có được hợp lý, đem lại hiệu quả cao nhất hay không. Do đó có thể xác định rằng làm tốt công tác thanh tra tài chính là đóng góp rất lớn vào việc quản lý tài sản của Nhà nước, giúp cho ngân sách Nhà nước được thực hiện đúng kế hoạch và tạo điều kiện tốt cho việc phát triển kinh tế.

II. NHIỆM VỤ, QUYỀN HẠN CỦA THANH TRA TÀI CHÍNH

Điều lệ mới quy định rõ là thanh tra tài chính thanh tra tất cả các cơ quan Nhà nước, các tổ chức kinh tế quốc doanh và công tư hợp doanh, các tổ chức kinh tế tập thể, các đoàn thể và tổ chức xã hội được Nhà nước trợ cấp về tài chính (trừ trường hợp có quy định riêng của Thủ tướng Chính phủ). Như vậy là thanh tra tài chính ở trung ương có thể thanh tra tất cả các cơ quan và tổ chức kể trên, không kể là do trung ương quản lý hay địa phương quản lý; thanh tra tài chính tỉnh và thành phố có thể thanh tra tất cả các cơ quan và tổ chức thuộc quyền quản lý của địa phương. Riêng về những cơ sở của trung ương đặt tại địa phương thì căn cứ vào điều lệ về phân cấp quản lý tài chính số 119-CP ngày 01-8-1967, nếu Ủy ban hành chính tỉnh, thành phố thấy có những hiện tượng vi phạm chính sách, chế độ, kỷ luật tài chính thì Ủy ban hành chính báo cho Bộ Tài chính biết để Bộ, tùy trường hợp, cử thanh tra tài chính ở trung ương về thanh tra, hoặc ủy nhiệm việc ấy cho Ban thanh tra tài chính ở địa phương. Đối với các tổ chức kinh tế tập thể, nhiệm vụ thường xuyên của các cơ quan có trách nhiệm trực tiếp quản lý kinh tế tập thể bao gồm cả nhiệm vụ kiểm tra tài chính kế toán. Vì vậy Ban thanh tra tài chính ở địa phương nên tiến hành thanh tra các tổ chức kinh tế tập thể một cách có trọng tâm, trọng điểm, chủ yếu nhằm những việc có liên quan đến tài chính Nhà nước (ví dụ hợp tác xã không làm tròn nghĩa vụ nộp thuế đối với Nhà nước hay nhận kế hoạch gia công đặt hàng của kinh tế quốc doanh nhưng đã tìm cách bớt xén nguyên vật liệu hay móc ngoặc với cán bộ để bòn rút tài sản và tiền bạc của Nhà nước, gây tổn thất cho tài chính Nhà nước, v...).

Điều lệ mới xác định rõ ràng và đầy đủ hơn nhiệm vụ cụ thể của thanh tra tài chính: thanh tra việc chấp hành ngân sách của các ngành, các cấp, việc chấp hành kế hoạch thu chi tài vụ của các tổ chức kinh tế quốc doanh và công tư hợp doanh, việc chấp hành dự toán thu chi của các đơn vị dự toán, việc bảo vệ và quản lý tài sản xã hội chủ nghĩa, việc chấp hành các chính sách, chế độ, kỷ luật tài chính, kế toán, tín dụng, thanh toán tiền mặt và những chính sách, chế độ, kỷ luật khác có liên quan đến tài chính.

Điều lệ mới cũng nêu việc thanh tra công tác của các cơ quan tài chính và ngân hàng thành một nhiệm vụ chính, nhằm phát hiện những lệch lạc trong việc chấp hành các chính sách tài chính và tín dụng để kịp thời uốn nắn, đồng thời bồi dưỡng thêm về chính sách và nghiệp vụ cho cán bộ của các cơ quan này để họ làm tốt hơn việc quản lý tài chính và giám đốc đối với các ngành chủ quản.

Những quyền hạn mà pháp luật quy định cho thanh tra tài chính, trong điều lệ mới, bảo đảm cho thanh tra tài chính có điều kiện thực hiện tốt nhiệm vụ được giao.

Điều lệ mới đặt thành nhiệm vụ cho các đối tượng thanh tra và các cơ quan liên quan phải nghiên cứu giải quyết và trả lời cho thanh tra tài chính biết về những kiến nghị của thanh tra tài chính. Quy định này vừa có tác dụng nâng cao trách nhiệm của thanh tra tài chính trong việc nghiên cứu, đề xuất ý kiến nhằm giúp đối tượng thanh tra tăng cường và cải tiến quản lý kinh tế, tài chính, vừa nâng cao trách nhiệm của các đơn vị là đối tượng thanh tra đối với việc tiếp thu những ý kiến đề xuất của thanh tra tài chính vì lợi ích công việc của đơn vị, của ngành, của địa phương.

III. NGUYÊN TẮC VÀ LỀ LỐI LÀM VIỆC CỦA THANH TRA TÀI CHÍNH

Điều lệ mới đã xác định rõ những nguyên tắc và lề lối làm việc của Ban thanh tra tài chính. Điểm cải tiến căn bản về phương pháp làm việc của tổ chức thanh tra tài chính ở địa phương là phải tiến hành công tác theo một kế hoạch được Ủy ban hành chính tỉnh, thành phố duyệt. Kế hoạch thanh tra tài chính lập hàng năm, có chia ra từng quý, phải có trọng tâm, trọng điểm, nhằm vào những vấn đề quản lý kinh tế, tài chính chủ yếu trong từng thời kỳ ở địa phương và có tham khảo kế hoạch của Ban thanh tra tài chính ở trung ương. Để phát huy hiệu lực của thanh tra tài chính, cần thực hiện đúng quy định tại điều 11 của điều lệ: “mỗi cuộc thanh tra phải xác định mục đích, yêu cầu, phạm vi cho thật rõ ràng” và chỉ nên đi vào một số mặt nhất định của công tác tài chính, để có thể hoàn thành nhanh, gọn. Cần khắc phục tình trạng trước đây thanh tra tài chính làm việc không có kế hoạch, thường chạy theo các yêu cầu đột xuất, sa lầy vào một số vụ điều tra tham ô, thu hút mất nhiều cán bộ, trong một thời gian dài, cản trở việc thực hiện công tác thanh tra theo kế hoạch, có trọng tâm, trọng điểm.